

Včasná diagnóza rakoviny plic znamená život

Pomoci by měl pilotní screening

Praha, 28. 7. 2020 – Stačí několik málo měsíců a z diagnózy, která mohla znamenat operaci, léčbu a uzdravení se stává verdikt s fatálním koncem. Řeč je o rakovině plic, která v Česku ročně usmrtí asi 5 500 lidí – 85 % z nich jen proto, že se u nich na nemoc přišlo pozdě. Ve stádiu, kdy plicní nádor metastázoval. Plíce nebolí a příznaky choroby lze snadno zaměnit za jiné – méně vážné. Ve Světový den rakoviny plic na to upozorňují čeští plicní lékaři. Snížit hrozivý poměr pacientů, u nichž se bojuje o co nejdější přežití, je první na seznamu úkolů plicních lékařů. K jeho splnění vede podle odborníků prevence a včasný záchyt. A tomu by měl už příští rok významně pomoci pilotní program plošného screeningu u rizikové populace těžkých kuřáků.

„Pilotní program včasného záchytu karcinomu plic se bude týkat odhadem 30 000 vysoce rizikových osob, mezi 55. a 75. rokem, co vykouří alespoň jednu krabičku cigaret denně. Na radiologická pracoviště komplexních onkologických center by je k vyšetření za pomoci nízkodávkovaného CT posílali jak plicní, tak praktičtí lékaři. Od tohoto kroku si slibujeme zachycení nádorového bujení včas, a to u významné části rizikové populace. Předpokládáme, že nádor objevíme v první fázi u 650 z nich. Celkově by se screening mohl v budoucnu týkat až 390 000 osob,“ říká prof. MUDr. Martina Vašáková, Ph.D., předsedkyně České pneumologické a ftizeologické společnosti ČLS JEP. Podle ní tento nástroj zvýší dramaticky podíl pacientů, u nichž lze nádor v plicích ještě operovat a odstranit – ze současných 15 % až na 50 %. V tuzemsku ročně onemocní téměř 7 000 lidí, v 90 % kvůli kouření, ať už aktivnímu nebo pasivnímu.

Česká republika není jediná, kdo se s problémem pozdní diagnózy rakoviny plic potýká, screening u rizikových skupin proto doporučuje Evropská respirační společnost. Nemoc znamená pro ekonomiku zemí obrovskou zátěž. Podle analýzy The Economist Intelligence Unit, která porovnává politiku 27 evropských států v boji s rakovinou plic, dokonce léčba karcinomu plic stojí více než léčba rakoviny prsu, tlustého střeva a prostaty dohromady. V Evropě výzkumníci odhadují náklady spojené s péčí o pacienty s rakovinou plic na více než 3 miliardy EUR ročně.

Léčba rakoviny plic prodělala v posledních letech revoluční změny a pacientům, před nimiž v lepším případě ležel rozsudek 9 měsíců života se otevřela šance na čtyřnásobně delší přežití – v dobré kvalitě.

„Díky novým metodám léčby, například zapojením a povzbuzením vlastní imunity člověka – imunoterapii, novým biologickým lékům, které působí na pochody v nádorových buňkách, a především jejich vzájemnou kombinací i se zapojením chemoterapie umíme pacienty s pokročilou fází nemoci léčit tzv. na míru.

K tomu je ovšem potřeba důkladného testování již v době stanovení diagnózy, aby léčba pro konkrétního pacienta byla vybrána tak, aby léčba zabírala a měnila charakter nemoci na chronickou,“ vysvětluje prof.

MUDr. Jana Skříčková, CSc., z Kliniky nemocí plicních a tuberkulózy Fakultní nemocnice Brno. Díky důkladným testům je možné předpovědět, jak bude tumor na konkrétní léčbu reagovat, a proto roste i ochota zdravotních pojišťoven tuto drahou léčbu proplácet. Nejen u chemoterapie, ale i v případě imunoterapie a biologické léčby jsou některé léky hrazeny hned po stanovení diagnózy – tedy v první linii. *„Plošná implementace nových biotechnologií umožní významně zpřesnit předpověď rizika relapsu časných stadií onemocnění a předpovědět účinnost vybrané léčby. K dispozici budou „stovky“ nových cílených léků, které mohou přímo zasáhnout signální struktury podílející se na vzniku nádoru. Při volbě*

léčby se tak otevře prostor pro molekulární informatiku a aplikovanou umělou inteligenci. Dojde k průlomovému nárůstu systémové léčby. Pacienti s nádory, které mají stejné genetické změny, dostanou léky cílené na danou změnu, nezávisle na typu nádoru,“ uvádí prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc., přednosta Onkologické kliniky 1. LF UK VFN a ÚVN Praha. Cestu pacienta s rakovinou plic českým zdravotním systémem sleduje dlouhodobě projekt Lucas (LUng CAncer focuS). V systému už má 2 456 lidí, osm z deseti pacientů má pokročilé nebo metastatické stádium nemoci. Devět z deseti pacientů jsou nebo byli kuřáci. Podle nejnovější analýzy z pracovišť, která přispívají do registru Lucas začínají pacienti s rakovinou plic s léčbou na pneumoonkologických pracovištích v rámci komplexních onkologických center v průměru po 26 dnech od stanovení diagnózy, ale někdy až 43 dní po odhalení nemoci. „*Naším cílem je, aby se od okamžiku stanovení diagnózy do 14 dnů sešel multidisciplinární tým složený z pneumologa, hrudního chirurga, radiodiagnostika, onkologa a radiačního onkologa a rozhodl, jaký postup je pro konkrétního pacienta ten nejvhodnější,“* uvádí prof. Vašáková. „*Léčba vážně nemocných by měla probíhat výhradně v sedmi pneumoonkochirurgických centrech, které mají k dispozici nejmodernější léky a metody, a ne na okrajových pracovištích, což se bohužel ještě občas děje.*“

Kontakt pro novináře:

Mgr. Markéta Pudilová: market.pudilova@gmail.com, +420 776 328 470

Mgr. Veronika Ostrá: ostraveronika@gmail.com, +420 776 245 881

Česká pneumologická a ftizeologická společnosti ČLS JEP (ČPFS)

Je odborná lékařská společnost, která řeší problematiku všech respiračních nemocí včetně tuberkulózy po stránce prevence, vyhledávání, diagnostiky i terapie. ČPFS vytváří doporučené klinické postupy, vypracovává odborná stanoviska k různým problémům z vlastní iniciativy nebo na žádost orgánů státní správy. Odborné sekce ČPFS prohlubují a rozšiřují informace v jednotlivých funkčních specializacích oborů pneumologie a ftizeologie. Hlavními směry odborného zaměření těchto oborů jsou nemoci spojené s bronchiální obstrukcí, nádory dýchacího ústrojí, infekční záněty včetně tuberkulózy, intersticiální a granulomatózní plicní procesy, poruchy dýchání ve spánku, léčba cystické fibrózy dospělých a další plicní nemoci. Chronická obstrukční plicní nemoc je jedním z nosných problémů tohoto lékařského oboru. Informace o společnosti lze nalézt na www.pneumologie.cz.

Český občanský spolek proti plicním nemocem (ČOPN)

Cílem spolku je prohloubení vzájemné informovanosti a spolupráce mezi laiky a odborníky, zlepšení obecného povědomí o problematice plicních nemocí a organizování aktivit sloužících ke zlepšení situace pacientů se závažnými plicními nemocemi.

Od roku 2019 se věnuje i pacientům s rakovinou plic. Odborně činnost ČOPN garantuje odborná společnost (ČPFS).

Informace o ČOPN lze nalézt na portále www.copn.cz.

Česká aliance proti chronickým respiračním onemocněním (ČARO)

Instituce, která napomáhá zmenšovat zátěž chronickými respiračními nemocemi v populaci České republiky. ČARO se hlásí ke světové organizaci GARD (Global Alliance against Chronic Respiratory Diseases) a její činnost probíhá pod patronací Světové zdravotnické organizace WHO. Cílem je na národní úrovni výrazně zvýšit společenské povědomí o chronických chorobách dýchacího systému na všech úrovních zdravotní péče. ČARO sdružuje přes 20 odborných i laických organizací, které se zabývají diagnostikou, léčbou a popularizací nejzávažnějších respiračních onemocnění, kam patří chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), bronchiální astma, rakovina plic, TBC a celá řada dalších závažných nemocí. ČARO apeluje na zlepšení prevence a včasné diagnostiky u rizikové části populace s cílem zvýšit účinnost racionální léčby. Více informací na www.caro-gard.cz.

